

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10 Quis sit modus elæemosinæ fiendæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

butor, paupertatis proprius intitutus fecit, iam mandatum impleuit, dando cui uoluit ratione ducere, que ipsum non detinoris conditionis esse dicta ex hoc, quod est distributor, quam si non esset. Stat ergo solidus literae doctrina, quod distributor liberis intitutus potest seipsum iter parcer computare, si est, & abique fraude tam sibi distributum sicut sibi similibus distribuit. Debet enim ut extraneum computare, & in persona donantis distribuere.

Lib. I. c. 8.
tom. 2.

S D C O N T R A . est, quod Apostolus dicit ad Tim. 5. Si quis suorum, & maximè domiciliorum, curram non habet, fidem negavit, & est infidelis deterior.

R E S P O N S U M . Dicendum, quod abundatia elemosynæ potest considerari & ex parte dantis, & ex parte recipientis. Ex parte quidem dantis, cujus aliquis dat quod est multum secundum proportionem propria facultatis, & sic laudabile est abundanter dare. Vnde & Dominus Lu. 21. laudatur uiduam, quae ex eo quod deerat illi, omnem uitam, quem habuit, misit, obseruatam tamen his, quae supra dicta sunt de elemosyna facienda necessariis. Ex parte vero eius, cui datur, est abundans elemosyna dupliciter. Vno modo, quod super pleat sufficiens eius indigentia; & sic laudabile est abundanter elemosynam tribuere. Alio modo, ut superabundet ad superfluitatem: & hoc non est laudabile, sed melius est pluribus indigentibus chargari. Vnde & Apol. dicit ad Corint. 13. Si distribuero in bonis pauperum. Vbi gl. dicit, Per hoc cautela elemosynæ doceatur, ut non uni, sed multis detur, ut pluribus profitatur.

A D P R I M U M . ergo dicendum, quod peccator in domo est subuenientum, in quantum est peccator, i. ut per hoc in peccato fouetur, sed in quantum homo est, id est, ut natura sustentetur.

A D S E C U N D U M . dicendum, quod opus elemosynæ ad mercedem retributionis aeternæ duplicitate valet.

Vno quidem modo ex radice charitatis, & secundum hoc elemosyna est meritoria, prout in ea seruatur ordo charitatis, secundum quam pro-

pinquoribus magis prouideremus, carteris paribus.

Vnde Amb. dicit in 1. de Officiis. Est illa pro-

banda liberalitas, ut proximos sanguinis, qui non de-

spicias, si egere cognoscas. Melius est enī ut ipse subvenias tuis, quibus pudor est ab aliis sumptuose depo-

scere. Alio modo valet elemosyna ad retributionem

uitæ aeternæ ex merito eius, qui donatur, qui orat pro eo, qui elemosynam dedit: & secundum hoc lo-

quitur ibi Augustinus.

A D T E R T I U M . dicendum, quod cum elemo-

syna sit opus misericordia, sicut misericordia non est propriæ ad seipsum, sed per quandam similitudinem, ut supra* dictum est: ita & propriæ loquendo,

nullus sibi elemosynam facit, nisi forte ex persona alterius, puta cum aliquis distributor ponitur elemosynarum, potest & ipse sibi accipere, si indigeat,

eo tempore, quo alijs ministrat.

* Super questi tripli me secunde articulum decimum.

A R T I C U L U S X .

Vtrum elemosyna sit abundantia facienda.

A D D E C I M U M . sic procedit.

A Videntur, quod elemosyna non sit abundantia facienda. Ele-

mosyna non maximè dicit fieri cōiūctioribus: sed illis non dicitur.

ut diiores inde fieri valeant, si

cum. Amb. dicit in 1. de Off. ergo

nec alijs dicitur abundantia dari.

¶ 2. Prat. + Amb. dicit ibidē. Non

dēnt simul effundi opes, sed dispe-

siari: sed abundantia elemosyna-

tum ad effusionem pertinet. ergo elemosyna non debet fieri abundantia.

¶ 3. Prat. ad Corinth. 8. dicit. Apo-

stolus. Non ut alius sit remissio

i. ut alij de nostris otiose viviant,

nobis aut sit tribulatio. i. pauper-

tas: sed hoc continget, si elemosyna

daret abūdātē, ergo non est

abundātē elemosyna largiē.

S E P C O N T R A . est, quod di-

citur Tob. 4. Si multum tibis fue-

rit abundantia tribue.

R E S P O N S U M . Dicendum, quod abu-

dantia elemosynæ potest confor-

derari & ex parte dantis, & ex par-

te recipientis. Ex parte quidem dan-

ti, cujus aliquis dat quod est mul-

tum secundum proportionem pro-

priæ facultatis, & sic laudabile est

abundanter dare. Vnde & Domini-

nus Lu. 21. laudatur uiduam, quae

ex eo quod deerat illi, omnem ui-

tem, quem habuit, misit, obserua-

tatis tamen his, quae supra dicta

sunt de elemosyna facienda de-

necessariis. Ex parte vero eius, cui

datur, est abundans elemosyna

dupliciter. Vno modo, quod super

pleat sufficiens eius indigentia;

& sic laudabile est abundanter

elemosynam tribuere. Alio modo,

ut superabundet ad superfluitatem;

& hoc non est laudabile, sed melius est pluribus indigentibus chargari. Vnde & Apol. dicit

ad Corint. 13. Si distribuero in ci-

bos pauperum. Vbi gl. dicit, Per

hoc cautela elemosynæ doceatur,

ut non uni, sed multis detur,

ut pluribus profitatur.

A D P R I M U M . ergo dicendum,

quod ratio illa procedit deabun-

dantia superexcedit necessita-

tem recipientis elemosynam.

A D S E C U N D U M . dicendum,

quod authoritas illa loquitur de abu-

dantia elemosynæ ex parte dan-

ti: sed intelligendum est, quod

Deus non vult simul effundi omnes recipien-

tatione status, unde subdit* ibidem. Ni-

fatus bouis suis occidit, & paupera-

habuit, ut nulla cura domesticâ temer-

tum ad hoc quod dicit. Non ut alius sit remis-

gerium: loquitur de abūdātē elemosynæ

per excedit necessitatē recipientis, cujus

elemosyna ut inde luxuriet, sed ut ar-

etur. Circa quod in est directio abūdātē

fas condōnes hoīum, quorū quādā cōfici-

trit. Idigēt magis delicatis cibis, antiquis vi-

bris. dicit in lib. de Off. Cōsideranda est in hui-

tas atq; debilitas, nōnumq; exueredūcētur.

ad p̄t natales, aut si quis ex diutius in ex-

dit sine uitio suo. Quādū uero ad id, quod

Nobis aut tribulatio, loquitur de abūdātē

dantia. Sed sicut * gl. ibidem dicit, Nō hoc

quin melius esset, si abūdātē dare, sed de-

met, quos sic dare monet, ut celeritatem

ad elemosynam possit adferre.

¶ 1. Art. 1. c. 30.
circ. media
tom. 1.

¶ 2. Art. 1. c. 30.
circ. media
tom. 1.

* Lib. I. c. 30.
circ. media
tom. 1.

¶ 3. Art. 1. c. 30.
circ. media
tom. 1.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sicut quis trigesima articula sunt primum.

QVAESTIO XXXIII.

De correctione fraternali, in octo articulos divisâ.

Nar. i. q. 33. aduersus quod correctione fraternali ponitur actus charitatis, mediante misericordia, quia est species elemosynae. ut in genere precedunt dictum est, dare elemosynam hoc modo est actus charitatis, ita quod tam charitatis potius, quam curatio infirmitatis corporalis, vel subuentio, qua excluditur exterior egestas. Alia uero correctione est, quod adhibet remedium peccati delinquenter, et in malum aliorum, & precipue in nocum entia cois boni. Et talis correctione est actus iustitia, cuius est conseruare rectitudinem iustitiae unius ad alterum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod glossa illa loquitur de secunda correctione, quod est actus iustitiae. Vel si loquatur de prima, tunc iustitia ibi sumitur secundum quod est universalis iuris, ut infra * dicitur, prout etiam omne peccatum est iniurias, ut dicitur 1. Ioan. 3. quasi contra iustitiam existens.

ADO SECUNDVM Dicendum, quod sicut Phil. dicit 1. Eth. Prudentia facit rectitudinem in his, quod sunt ad finem, de quibus est consilium, & electio. Tali cum per prudentiam alii quid recte agimus ad finem aliquius iuris moralis, puta reperientia, vel fortitudinis, actus ille est principale illius iuris, ad cuius finem ordinatur. Quia ergo admonitus, quod sit in correctione fraternali, ordinatus ad amouendum fratris peccatum, quod pertinet ad charitatem, manifestum est quod talis admonitio principaliter est actus charitatis, quasi imperantis, prudentie uero secundario, quasi exequentis, & dirigentis actum.

ADO TERTIVM Dicendum, quod correctione fraternali non opponitur suppotioni infirmorum, sed magis ex ea consequitur. In tantum n. aliquis supponit peccantem, in quantum contra eum non turbarit, sed benevolentiam ad eum seruat, & ex hoc contingit, quod fatigat emendare.

ARTICVLVS III.

Sicut quis trigesima tertia articulum secundum.

Vtrum correctione fraternali sit in proprio precepto.

ADO SECUNDVM sic procediatur. Vide, quod correctione fraternali non sit in proprio precepto. Nihil enim quod est impossibile, cadit sub proprio precepto, secundum illud. Alterius operae portata, & sic admirebitur leges Christi, quae est lex charitatis. ergo uidetur, quod corriger fratem peccantem, quod est contrarium suppotioni, non sit actus charitatis.

SED CONTRA. Corripere delinquentem est quedam eleemosyna spiritualis: sed eleemosyna est actus charitatis, ut supra * dicitum est. ergo correctione fraternali non est in proprio precepto.

Praet. Contrari actus non pertinent ad eadē iuris iudicium supportare peccantem, est actus charitatis, secundum illud ad Galat. 6. Alterius operae portata, & sic admirebitur leges Christi, quae est lex charitatis. ergo uidetur, quod corriger fratem peccantem, quod est contrarium suppotioni, non sit actus charitatis.

RESPON. Dicendum, quod correctione delinquentis est quodam remedium, quod debet adhiberi contra peccatum aliquis. Peccatum autem aliquis dupliciter considerari potest. Vno quidem modo, in quantum est nocuum ei, qui peccat. Alio modo, in quantum veritatem in nocumentum aliorum, qui ex eius peccato laudent, vel scandalizantur, & est in quantum est nocumentum boni communis, cuius iustitia per peccatum hominis perturbatur. Duplex ergo est correctione delinquentis. Vnde quidem, quae adhibet remedium peccatis, in quantum est quoddam malum ipsius peccatis, & illa est proprio frateria correctione, que ordinatur ad emendationem delinquentis. Renouere autem malum aliorum reprehensione est, abstinentia propter quandam cupiditatis maculam, non propter officia charitatis; ergo correctione fraternali non est in proprio precepto.

q. 58. art. 5.

lib. 6. ex. c.

2.7. & 11. tomo 5.

Sicut quis trigesima tertia articulum secundum.

Vtrum correctione fraternali sit in proprio precepto.

IN ar. 2. in responsione ad tertium nota pro timoribus conscientiis, quod quando coram fraterno omititur vel propter defectum ipsi, quia, si non sperat illum le mendacium, vel propter respectum humana, quia timeret ne illum offendat, vel quia timeret ne reputaret presumptuosus, vel propter ignorantiam, quia non credit se in tali casu obligari: & breviter ex quaenam causa omititat, si hoc saluator in preparatione animi, si quod si crederet probabilem, quod illum a mortali peccato retraheret, oia polloperet charitati fraternae, non est peccatum mortale. Et ratio est, quia in tali

*Li. 1. c. 9. pa-
tii a medio,
tom. 5.*

*In exposi-
tio Symbo-
li ad Damascum, 10.2.*